

Selvitys lasten neuropsykologisen kuntoutuksen tilanteesta Tuusulassa, aloitevastauksen täydennys, kunnanhallitus 4.4.2022 §

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 4.4.2022, että aloitevästausta asiassa "lasten ja nuorten koulun tukipalvelut" täydennetään ja tuodaan valtuuston kokoukseen selvitys lasten neuropsykologisen kuntoutuksen tilanteesta Tuusulassa.

Selvitys on seuraava:

Valtuustoaloite on tehty vuonna 2019. Tämän jälkeen on tapahtunut muutoksia lasten ja nuorten tukipalveluiden toteuttamisessa. Vuoden 2020 aikana kuvattu ja selkeytetty tiimien toimintaa, kunnissa tarjottavia palveluja ja palveluketjuja yhteistyössä Keusoten ja kuntien kanssa. Tämä on selkiyttänyt vastuita ja tehtävänjakoja eri toimijoiden välillä.

Tilanne on selkiytynyt huomattavasti vuodesta 2019. Rakenteet mahdollistavat kuntatasolla lasten asioiden käsittelyn moniammatillisesti ja lasten tuen tarpeet tulevat tunnistetuiksi. Kuntatason ryhmät toimivat suunnitelmien mukaisesti ja lasten ohjautuminen perusterveydenhuollosta eteenpäin tai kuntoutukseen toteutuvat. Tämän hetken haasteena niin Keusotessa, kuin valtakunnan tasolla on tiettyjen henkilöstöryhmien heikko saatavuus ja erikoissairaanhoidon kuormittuneisuus, mikä vaikeuttaa lasten ja nuorten pääsyä perustason palveluista erikoissairaanhoidon palveluihin sekä tiettyjen kuntoutusten saamista, esim. puheterapia.

Keusotessa on aloittanut vuonna 2020 lasten ja nuorten kuntoutuskoordinaattori, jonka tehtävänä keskeisenä tehtävänä on asukkaiden, kuntien työntekijöiden ja sote-alan ammattilaisten ohjaus ja neuvonta kuntoutus mahdollisuuksista, lääkinnällisen kuntoutuksen prosesseista ja ostopalveluista, toimintamalleista ja järjestämisestä.

Lasten ja nuorten lääkinnällisen kuntoutuksen terapioida pyritään pääsääntöisesti tuottamaan Keusoten omana palveluna. Tuusulassa lasten ja nuorten fysioterapeuttien ja toimintaterapeuttien avovastaanoitoilla tarjotaan palveluja sekä neuvolaikäisille että kouluikäisille. Keusoten omia puheterapeutteja ei ole riittävästi huolimatta aktiivisesta rekrytoinnista. Palveluja pystytään tuottamaan ostopalveluina kilpailututeilta yksityisiltä palveluntuottajilta.

Kunnassa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen perhekeskuspalvelupalveluiden tiimi (1 krt/viikko), jossa käsitellään tukea tarvitsevien yksittäisen lapsen asioita, suunnitellaan ja sovitaan tarvittavia jatkotoimenpiteitä, esimerkiksi tarvetta pitkäaikaiseen terapiaan ostopalveluna tai erikoissairaanhoidon tarvetta. Tiimeissä on lääkäri, terveydenhoitaja, terapeutteja, tarvittaessa perheneuvolan työntekijä, varhaiskasvatuksen työntekijä. Tiimeissä mahdollisuus saada myös konsultaatiota, jakaa tietoa ja osaamista eri toimijoiden välillä.

Neuropsykologiset tutkimukset ja kuntoutus järjestetään ostopalveluna. Neuropsykologinen kuntoutuksen tarpeen arviointi ja palvelun järjestäminen tapahtuu yhteistyössä oppilasterveydenhuollon, yksilöllisen oppilashuoltoryhmän ja kuntoutuspalvelujen kanssa monialaisessa työryhmässä. Siellä toimii asiantuntijana lasten neurologian ja psykiatrian erikoislääkäri. Työryhmä kokoontuu suunnitellusti 4 kertaa vuodessa.

Keusoten ja Hyvinkään sairaalan yhteistyössä toimii kerran kuukaudessa lastenneurologian konsultaatio, jonka tavoitteena on lasten ja nuorten oppimisen pulmien ja kehityksellisten haasteiden varhainen tunnistaminen ja tukeminen. Konsultaatiossa ovat mukana Hyvinkään sairaalasta lasten neurologi ja psykologi, tarvittaessa puheterapeutti tai toimintaterapeutti. Kunnasta ovat mukana koulupsykologi, varhaiskasvatuksen tai koulun edustaja, tarvittaessa ostopalvelu terapeutti. Keusotesta lääkäri, terveydenhoitaja, neuvola tai perheneuvolan psykologi, terapeutti ja lasten kuntoutuskoordinaattori.

Oppilashuollon henkilöstöä on koulutettu yhteistyössä Keusoten kanssa mielenterveyttä ja hyvinvointia tukevien menetelmien käyttöön. IPC (masennusoireet), CoolKids (ahdistus) ja ohjattu omahoito menetelmät ovat oppilashuollon henkilöstön aktiivisessa käytössä.

Keusoten kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi kuntatasolla on lisätty varhaiskasvatuksen ja opetustoimen henkilöstön NEPSY- tietoisuutta. Kunnassa on järjestetty NEPSY- koulutusta niin kunnan itsejärjestämänä kuin yhteistyössä Kuumakuntien kanssa. Noin 23 opettajaa on suorittanut NEPSY- valmentajan (20 OP) koulutuskokonaisuuden kunnan tukemana koulutuksena. Tämän lisäksi Mini NEPSY (4 pv) koulutuksia on järjestetty yhteistyössä Kuumakuntien kanssa eri henkilöstöryhmille, erityisopettajat, opettajat, avustajat. Näitä koulutettuja on noin 25 henkilöä.

Tuusulan kunnassa on otettu käyttöön Prokoulu toimintamalli. Prokoulu on tutkimusperustainen käyttäytymistä ohjaava malli, jossa keskeisenä on hyvän huomaaminen, yhteisöllisyys ja positiivinen kannustaminen, hyvän käyttäytymisen ohjaaminen ja mallittaminen.

Tuusula on osallisena kolmessa valtakunnallisessa hankkeessa, jotka ovat osa Oikeus oppia ohjelmaa. Kaikille yhteinen koulu- ja Kaikille yhteinen varhaiskasvatus hankkeissa tavoitteena on kaikille yhteisen inklusiivisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Osana hanketta koulutetaan opettajia ja varhaiskasvatuksen opettajia Ihmeelliset vuodet- ryhmähallintamenetelmän käyttöön. Kaikille yhteinen koulu hankkeessa työskentelee kuntakohtainen osallisuuspedagogi, joka ohjaa osaltaan oppilaan kohtaamista ja antaa opettajille ohjausta oppilaan kanssa työskentelyyn. Sitko- hankkeessa on kuntaan palkattu kaksi kouluvalmentajaa. Sitko- hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalleja ehkäisemään koulupoissaoloja ja koulupudokkuutta.

Em. syistä ja tulevasta hyvinvointialueen käynnistymisestä johtuen valtuustoaloitteessa esitetty vaihtoehto palveluiden tuottamisesta kunnan omana toimintana, ei tämän hetkisessä tilanteessa ole perusteltua. Kunnan tulee kuitenkin seurata, että hyvinvointialueella tarjottavat palvelut vastaavat kunnan tarvetta.